EBÛ SELEME BİN ADDURRAHMÂN

Tabiînin büyüklerinden. Adı, Ebû Seleme bin Abdurrahmân bin Avfdır. Resûlullah efendimiz tarafından, daha dünyâda iken Cennetle müjdelenen ve kendilerine “Aşere-i mübeşşere” adı verilen, on Sahâbîden biri olan Abdurrahmân bin Avf in oğludur. Asıl adı, “Abdullah” veya “İsmâil”dir. Ebû Seleme künyesi olmakla beraber, asıl adı olduğu da rivâyet edilmiştir. 22 (m. 644) yılında Medine’de doğdu ve 94 (m. 713)’de 72 yaşında, iken orada vefât etti. 102 (m. 720) yılında vefât ettiği de bildirilmiştir.

Ebû Seleme, Medine’de yetişen ve kendilerine “fukahâ-i seb’a” adı verilen yedi büyük âlimden biridir. Medîne-i münevverenin bu yedi büyük âlimi, Saîd bin Müseyyeb, Kâsım bin Muhammed bin Ebî Bekr-i Sıddîk, Urve-tebni-Zübeyr, Hârice-tebni-Zeyd, Ebû Seleme-tebni-Abdurrahmân bin Avf, Ubeydullah İbn-i Utbe ve Ebû Eyyûb Süleymân’dır (r.anhüm). Bu büyük âlimler, müslümanların dindeki mes’elelerini çözer, onlara ilim öğretir ve suâllerine, dindeki hükümlerini bildirerek fetvâ verirlerdi.

Ebû Seleme, Eshâb-ı kiramdan bir çoğunu görmüş, onların sohbetlerinde ve ilim meclislerinde bulunarak yetişmiş, onlardan ve Tabiînin büyüklerinden ilim alıp hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. O, babası Abdurrahmân bin Avf, Hazreti

Osman, Ebû Katâde, Hazreti Âişe, Ebû Hureyre, Hassan bin Sabit ve daha pekçok Sahâbîden ve Tabiînden de, Atâ bin Yesâr, Ca'fer bin Amr bin Ümeyye, Abdullah bin İbrâhîm ve daha pek çoğundan hadîs-i şerîf rivâyetinde bulunmuğtur. Kendisinden de, oğlu Ömer, kardeşinin çocuklarından Sa'd bin İbrâhîm bin Abdurrahmân ve Abdülmecîd bin Süheyl bin Abdurrahmân, Urve bin Zübeyr ve daha birçok hadîs âlimi rivâyette bulundular. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler, Kütüb-i sitte'nin dört Sünen'inde yer almaktadır.

Hadîs ilminde büyük bir âlim olup, çok hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. İbn-i Sa'd, onun Medîneli hadîs âlimlerinin ikinci tabakasından olduğunu bildirmekte ve sika (güvenilir, sağlam) bir râvî olduğunu ve ayrıca çok rivâyette bulunduğunu haber vermektedir. Mâlik bin Enes diyor ki: "Bizim yanımızda ilim ehli olan âlimlerden biri de, Ebû Seleme idi." İmâm-ı Zührîde dedi ki: "Kureyş'ten dört kimseyi, ilmin kaynağı olarak buldum. Bunlar, Urve bin Zübeyr, Saîd bin Müseyyeb, Ebû Seleme ve Ubeydullah bin Abdullah'dır."

Ebû Seleme, büyük bir fıkıh âlimi idi. Ba'zı fıkıh mes'elelerindeki ictihâdları, Abdullah İbn-i Abbâs'ın ictihâdları ile ayrılıyordu. İbn-i Abbâs, kendisiyle ilmi münâzaralarda bulunur ve ba'zı mes'elelerde ona müracaat ederdi. İmâm-ı Ebû Zür'a diyor ki: "O, rivâyetinde sika ve ilimde önderdi." İbn-i Hibbân da: "O, Kureyş'in büyük âlimlerindendi" dedi. Saîd bin Âs Medine'ye vâli olunca, Onu kadı olarak ta'yin etmek istedi. Fakat kabûl etmedi. İmâm-ı Şa'bî şöyle anlatıyor: Ben, Ebû Berde ile bir yerde bulunuyordum. Yanımıza Ebû Seleme geldi. Ona: "Senin memleketindeki en büyük âlim kimdir?" diye sorunca, O da: "Aranızda olan kimsedir" diye cevap verdi. Ya'nî, kendisinin olduğunu işâret etti.

Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden ba'zıları şunlardır:

Resûlullahın hanımı Hazreti Âişe şöyle anlatıyor: Resûlullah bana: "Ey Âişe! Cebrâil aleyhisselâm sana selâm ediyor" dedi. Ben de: "Aleyhisselâm ve rahmetullâhi, yâ Resûlallah! Benim görmediğim şeyleri görüyorsun" dedim.

Eshâb-ı kiramdan bir takım kimseler toplandılar ve Cuma gününde duânın kabûl edildiği saati müzâkere ettiler. Sonra dağıldılar. "Amma bu saatin Cuma gününün son saati olduğunda ihtilâf etmediler."

"Allaha ve âhıret gününe inanan bir kadına, yanında mahrem bir erkek olmaksızın bir gün bir gecelik mesafeye kadar sefer etmek helâl olmaz."

Rü'yâ hakkında şu hadîs-i şerîfi rivâyet etti: "Sâlih rüya Allahtan, kötü rüya ise şeytandandır, imdi, her kim bir rüya görür de onun bir şeyinden hoşlanmazsa sol tarafına tükürsün ve şeytandan Allaha sığınsın! Bu rüya ona zarar vermez. Onu kimseye söylemesin. Şayet iyi görürse sevinsin, sevdiği kimselerden başka kimseye söylemesin."

Peygamber efendimizi rü'yâda görme husûsunda da şu hadîs-i şerîfi rivâyet etti:

"Her kim beni rü'yâda görürse, uyanıkken de görecektir. Yahut beni uyanıkken görmüş gibidir. Şeytan benim şeklime giremez."

"Şüphesiz ki, merhamet etmeyene merhamet olunmaz."

"Ben size neyi yasak edersem, ondan sakının ve neyi emredersem, gücünüz yettiği kadar onu yapın! Sizden öncekileri ancak çok suâlleri ve Peygamberleri üzerinde ihtilâfları helak etmiştir."

"Bütün çocuklar müslümanlığa uygun ve elverişli olarak dünyâya gelir. Bunları, sonra anaları, babaları hıristiyan, yahûdi ve dinsiz yapar."

"Her kim Allaha ve kıyâmet gününe îmân ediyorsa, ya hayır söylesin yahut sussun! Her kim Allaha ve son güne (kıyâmet gününe) îmân ediyorsa komşusuna ikram etsin! Her kim Allaha ve son güne îmân ediyorsa, misâfirine ikram etsin!"

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tehzîb-üt-tehzîb cild-12, sh. 115

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 63

3) Tehzîb-ül-esmâ ve'l-luga cild-2, sh. 240

4) Kâmûs-ül-a'lâm cild-1, sh. 726

5) Tam İlmihâl Se'âdet-i Ebediyye sh. 64, 1002